

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования Республики Тыва

Управление образования администрации Каа - Хемского района

МБОУ СОШ с. Бурен-Хем

СОГЛАСОВАНО

ЗВР _____

/Ховалыг К.С./

/Бичкей А.А./

Приказ №2/3
от «31» августа 2023 года

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

курса внеурочной деятельности

«Мой родной язык»

для обучающихся 3 класса

Составила: учитель начальных классов
Миндирья У.М.

Бурен-Хем 2023

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

«Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар ажил-чорудулганын ооредилге программазын 3 - ку класска муниципалдыг бюджеттен хамаарылгалыг ооредилге чери Бурен-Хемнин ортумак ниити билиг школазының 2023 чылдың август 31-де 2/3 дугаарлыг дужаал-биле бадылаан эге школага болгаш кол ниити ооредилгеге ФКОС киирилдезинин негелдезинге кичээлден дашкаар ажил-чорудулганы организаастаарының дугайында саавыырның негелдезинге дүүштүр кылган.

Дыл — ниитилелде эн-не кол шимчедикчи чепсек. Өөреникчи кижиге бодунун төрөөн дылынын тыптып сайзырап келген төөгүзүн, оон ниитилелде амгы үеде туружун сайгарып, боданып өөренири амгы үенин негелдези. «Тыва дыл» эртемин өөрөдир шактарнын эвээжи-биле база уругларнын эртемге сонуггалын кодуруп, торөөн дылынга ынакшылын куштелдирери-биле «Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар ажил-чорудулганы уругларга немелде эрттирери чугула бооп турар.

Кичээлден дашкаар ажил-чорудулга – өөрөдиглиг болгаш кижизидилгелиг класстан дашкаар чорудар ажилдарның бирээзи. Оон өөрөдиглиг ужур-дузазы: өөреникчилерниң кичээлдерге алган билиглерин болгаш чаңчылдарын немээр, делгемчидер база ханыладыр; бердинген темазынга хамаарышкан материалдар чыып, оларны системажыдып, сайгарып, түңнел үндүреринге өөрөдир; словарьлар болгаш өске-даа немелде идепкейин болгаш сонуггалын бедидеринге улуг ужур-дузалыг

3-кү класска «Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар ажил-чорудулганын оорөдиринин кол сорулгалары:

- Уругларны медреселдиги-биле шын номчуур, бижиир болгаш шын чугааланыр кылдыр өөрөдир;
- Оларга торөөн дылынын тоогузунун талазы-биле эге билиглерни бээр;
- Уругларны ном ажыглаарынга чанчыктырар болгаш оларнын дылга сонуггалын, номчулгаже болгаш билиглерже чуткулун хайныктырар;
- Уругларны мораль болгаш этика талазы-биле кижизидер;
- Оорөнип турар чуулдерни сайгарып, болуктеп, деннеп, туннеп билиринге, оларнын иштинден кол болгаш чугула чуулдерни тып, тайылбырлаарынга оорөникчилерни чанчыктырар;
- Оорөнип турар эртемнин тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билиринге өөрөдир;
- Уругларнын чугаазын, дыл-домаан тыва улустун аас чогаалынга даянып тургаш сайзырадыр.

**«Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар ажыл-чорудулганын
ооредилге планында туружу**

Ниитизи-биле программа езугаар 3-ку класска «Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар болгумге уругларны оорениринге 34 шак, неделяда 1шак кордунген.

**«Торээн дылым» деп кичээлден дашкаар ажыл-чорудулганын программанын
шингээткенинин планнаттыгган туннелдери**

Личностуг (бот хамаарылгалыг)

Билип алыр чуулдери:

- Торээн дылывыс харылзажырынын база мээ –медереливиснин шынарын коргузенинин кол чепсээ;
- Торээн дыл национал культуравыстын кол болуушкуну;
- Сагыш-сеткилди,бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптуг ажыглап билири.;
- Торээн дылын улаштыр оорениринге сонуургалын оттуары;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдын уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.
- Торээн дылын сайзырадырынга, ону кадагалап арттыарынга оореникчинин бот киржилгеги;
- Аас чугаага дылдын уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландыары.

Предметтиг (эртемге хамаарышкан)

Билип алыр чуулдери

- Кичээлге ооренген темларын кичээлден дашкаар ажыл-чорудулга болгумунге улам ханы ооренип,билип алыры;

- Сос тургузуун шын шингээдип алыры:

-Чугаа кезектерин ылгап болгаш домак иштинден тып билири:.

- Сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынын ажылдарын чорудары.
- Дوماк болгаш харылзаалыг чугааны ылгап билири.
- 40-70 хире состен тургустунган эдертигни, чогаадыгны бижири.

Билип алган турар ужурлуг чуулдери:

- Домактарнын болгаш состернин анализ-синтезтиг сайгарылгазын кылып,домактардан чугаа кезектерн ылгап тывар.
- Состерни слогтарга чарып болгаш слог аайы-биле кожуруп билир.
- Домактарнын чугула кежигуннерин тып болгаш шыйып билир.

-Домак эгезинге улуг ужукту бижиир,соолунге улуг секти, айтырыг, кыйгырыг демдектерин херек таварылгаларда салып билир.

-Хуу чуве аттарынга улуг ужук бижиир.

- Торел сосстерни болуктеп, тып билир болгаш дазылын ангылап билир.

- Харылзаалыг чугаа тургузуп билир.

- 40-70 сосстен тургустунган эдэртигни,чогаадыгны бижип билир.

Метапредметтиг

а) Регулятивтиг (углаар-баштаар)

Чогуур деннелге билип алыр ужурлуг чуулдери

- ооренип турар эртемнин тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын,утказын угаап билири;

- башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип ооренири;

-бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг,пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандырап.

- аас болгаш бижимел чугааны дылдын негелдери-биле чогуур уезинде практика кырынга оскертип болгаш ажыглап билири

б) Познавательные

Билип алыры

Өореникчилернин чыл тончүзүнде билип алыры

- ооредилге даалгаларын кууседип турар уеде херек ужурлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;

-дылдын негелдерин кууседирде янзы-буру схемаларны, модельдерни, символ-демдектерни ажыглап билири

-белен таблицаларны,схемаларны, созуглелдерни немээри

-дылдын адырлары: ун.ужук, сос тургузуу, чугаа кезээ, домак кежигуну дугайында алган билиглерин деннеп, болуктеп, тып, ажыглап билири;

-алган билиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, болуктеп,туннеп билири;

- номчаан созуглелдеринин кол уткузын ылгап ундурери;

- бодунун чугаазын тода болгаш билдингир кылдыр дыннакчыга дамчыдып билири;

Өореникчилернин ооренип алыр ужурлуг аргалары

- Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;

- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медреселдii-биле тургузуп билири;

- болуушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып дамчыдып билири;

- алган медээлерни сайгарып, критикалап билири

Коммуникативтиг

Өөренип алыры:

- аас чугаага диологту ажыглап билири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири;
- бот туружун болгаш бодалын быжыглап чанчыгары;
- билдинмес чуулеринге айтырыгларны салып билири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шиитпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

Календарь -тематиктиг планнаашкын

№	Темазы	Шагы	Эрттирер хуну
1	Кирилде кичээл.Тыва дылдын тоогузу.		
	Состер		
2	Сос. Оюннар «Состу тургус», «Состу тып»	1	
3	Хой уткалыг остер.Оюннар «Баштар болгаш кудуруктар дугайында», «Ийи уткалыг»	1	
4-5	Состер-эжишкилер.Чоок уткалыг состер. Оюннар.	2	
6-7	Состер-удурланыкчылар.Антонимнер.	2	
8	Ийис состер.	1	
9-10	Быжыг сос каттыжыышкыннары.	3	
11-12	Торел состер	2	
13	Моорей «Кым хой сос билирил?»	1	
	Чугаа кезектери		
14	Чуве адын илередир состер.Чуве ады. Чуве аттарын созуглелден иштинден тып ооренир.	1	
15-16	Чувенин демдээн коргузер состер. Демдек ады.Демдек аттарын тыва улустун аас чогаалындан тып ооренир.	2	
17-18	Чувенин кылдныын коргузер состер.Кылыг созу. Кылыг созун созуглелден тып ооренир.	2	
19	Чугаа сайзырадылгазы.Чурук-биле ажыл.Чогаадыг.	1	
20	Чувенин санын коргузер состер.Сан аттарын созуглелден тып ооренир.Оюннар.	1	
21	Артынчы состерни шын бижири.	1	
22	Ат оруннары.Ат оруннарын созуглелден тып ооренир.	1	
23	Викторина «Торээн дылын билир сен бе?»	1	
	Созуглел		
24-25	Тоожуушкун. Чурук-биле ажыл.Ооредиглиг чогаадыг.	2	
26	Чугаа сайзырадылгазы.Ооредиглиг эдертиг.	1	
27	Угаап - боданыышкын.	1	
28-29	Чурумал. Чурук-биле ажыл.Ооредиглиг чогаадыг.	2	
30	Чугаа сайзырадылгазы. Эдертиг.	1	
	Оюннар		
31	Оюн «Состу тып»	1	
32	Улегер домактарны тондур	1	
33	Моорей « Торээн дылын билир сен бе?»	1	
34	Ниити катаптаашкын	1	

Литература даңзызы

1. Тыва дыл 3 класс Ш.Ч.Сат, Н.Ч.Дамба
2. Алдын-оол Х.С. Аянныг номчулга.
3. Ойнавышаан оорениили З.Монгуш, О.Ховалыг
4. Матпаадыр
5. Словарылар
6. «Башкы» журналы
7. «Сылдысчыгаш» сеткуулу
8. Интернет- ресурста сайтылар